Bat.Gen.
VI
364

107

VERSLAG

DER

ALGEMEENE LEDEN VERGADERING

VAN DE

VEREENIGING

„INDIË WEERBAAR"

Op 30 AUGUSTUS 1917.

DRUKKERIJ G. KOLFF & Co., BATAVIA.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VI, 364.

VERSLAG

DER

ALGEMEENE LEDEN VERGADERING

VAN DE

VEREENIGING

„INDIË WEERBAAR"

Op 30 AUGUSTUS 1917.

BATAVIAASCH GENOOTSCHAP VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

DRUKKERIJ G. KOLFF & Co., BATAVIA.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
PERPUSTAKAAN NASIONAL RI.

PERPUSTAKAAN NASIONAL R.I.
Tanggal : 1-07-2010
Nomor Induk : 1147/PA-Museum/2010
BIB - ID : 0010-29625660
ITEM - ID : 010905846
Asal : Museum Pusat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

VERSLAG

DER

ALGEMEENE LEDEN VERGADERING

VAN DE

VEREENIGING „INDIË WEERBAAR"

OP 30 AUGUSTUS 1917.

Aanwezig van het voorloopig Comité de Heeren, K. A. R. Bosscha, voorzitter, G. J. C. A. Pop, onder voorzitter, H. U. S. Boerma, J. C. de Bruyn en H. Quispel, Secretaris, allen leden van het dagelijksch bestuur, Mr. F. J. H. Cowan, rechtskundig raadsman en verder de leden A. v. d. Boon, Mr. J. ten Brink, E. H. Carpentier Alting, R. A. A. Achmed Djajadiningrat, R. Dr. Hoessein Djajadiningrat, L. Engel, M. C. Koning, F. Laoh, W. Muurling, G. J. W. Putman Cramer, W. V. Rhemrev, terwijl de Heeren R. E. Birckenhauer, D. Birnie, D. Boeije, G. Dom, T. Ottolander, J. A. Soselisa, F. Rugebregt en E. A. Zeilinga verhinderd waren de vergadering bij te wonen.

Verder waren behalve de officieele vertegenwoordigers van de afdeelingen Ambon, Bandoeng, Batavia, Buitenzorg, Indramajoe, Karanganjer, Koeta Radja, Pekalongan, Serang, Soemedang, Soerabaja, Tjilatjap en Tjiandjoer, aanwezig vele leden en geintroduceerden.

De presentielijsten werden door de Comité-leden en afgevaardigden geteekend.

Verschillende nieuwsbladen, zoowel Hollandsche als Inlandsche hadden vertegenwoordigers gezonden.

Ten 6 uur 15' opent de voorzitter van het Comité, de Heer Bosscha, de vergadering met de volgende rede:

Dames en Heeren! Ik heet U allen welkom in deze vergadering en betuig mijn dank in het bijzonder aan diegenen, die hier van verre gekomen zijn, voor de moeite, die zij genomen hebben om

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

deze vergadering bij te wonen. Wij hebben U hier bijeen geroepen om op te richten de vereeniging „Indië Weerbaar" en de statuten en het huishoudelijk reglement dier vereeniging vast te stellen. De circulaire, die wij in Januari van dit jaar verspreid hebben, is door de pers reeds herhaalde malen besproken en zal U dus wel bekend zijn. Uit de correspondentie met de verschillende afdeelingen en met personen van alle richtingen is voldoende gebleken, wat ons doel is en hoe wij denken het te bereiken. Ik zal daarom met het oog op den beperkten tijd niet in détails treden, maar toch zijn er enkele punten, die ik naar voren wil brengen, omdat zij hier en daar stof opleverden tot misverstand.

In de eerste plaats wil ik dan mededeelen, dat in een gedeelte der pers twijfel is geopperd of hier samenwerking bestaat tusschen alle bevolkingsgroepen en is de meening verkondigd dat enkele bevolkingsgroepen zouden zijn uitgesloten.

Uitdrukkelijk heb ik bij het eerste samenkomen van het Comité gezegd, dat het ons doel zal zijn *alle* bevolkingsgroepen onder de vereeniging te brengen, dat was toen onze leus en dat is zij nog. Daarom zijn afdeelingen, die in haar program verkondigen, dat deze nieuwe actie bevolkingsgroepen zal uitsluiten, niet toelaatbaar, want onze vereeniging beoogt eene samenwerking met *alle* bevolkingsgroepen. Dergelijke afdeelingen kunnen zich dus bij ons niet aansluiten. Er zijn er onder de afdeelingen, die uitsluitend uit Europeanen en er zijn er die uitsluitend uit Inlanders bestaan, doch het meerendeel bestaat uit Europeanen en Inlanders.

Wij zullen de afdeelingen vrijheid laten om van ons Reglement af te wijken, mits zij geen bepalingen opnemen, die beslist in strijd zijn met de onze.

Ik hoop dat de twijfel hieromtrent weggenomen zal worden, wanneer ik uitdrukkelijk zeg, dat wij in ons programma opgenomen hebben, dat politiek uitgesloten is van onze vereeniging. Wij wenschen hier menschen van alle richting samen te brengen, die hetzelfde doel als wij voor oogen hebben, Indië Weerbaar te maken.

De politiek zal van onze vereeniging uitgesloten zijn. Dit zal echter niet wegnemen, dat wij wel eens voordrachten kunnen doen houden of geschriften uit zullen geven over politieke onderwerpen of over vraagstukken van den dag, waarbij de eene maal

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het pro en de andere maal het contra zal worden bepleit, doch het bestuur zal zich dan onthouden een eigen meening over deze onderwerpen uit te spreken.

Voor de bereiking van het doel onzer vereeniging zijn hulpmiddelen noodig.

De antwoorden der verschillende afdeelingen, vooral van Soerabaja, wat daaronder zal zijn te verstaan, hebben ons niet bevredigd.

Wat verstaan wij onder feitelijke hulpmiddelen? In de eerste plaats de bereidverklaring door ons om finantieele offers te brengen, want veel, zeer veel geld is er noodig en daarom moet men bereid zijn offers te brengen. Het tweede punt van de hulpmiddelen is het verleenen van steun aan opgerichte en nog op te richten vrijwilligers- motor- of wielrijders- en weerbaarheidskorpsen, schietbonden enz.

Een ander punt van de hulpmiddelen is ook de voorbereiding op medisch gebied voor den oorlog. Wij kunnen ons in tijd van vrede voorbereiden op den ambulance-dienst, het roode kruis steunen en vooral de dames kunnen zich voorbereiden om medische hulp te verleenen door b.v. de verbandleer aan te leeren. Te Buitenzorg en te Batavia is op dat punt reeds wat gedaan; daar zijn reeds poliklinieken geopend en ik hoop dat zoo iets navolging mag vinden en vooral de dames het voorbeeld zullen geven om in die richting nuttig werkzaam te zijn. Er zijn nog andere punten, die ik hier zou willen releveeren als hulpmiddelen, n.l. om in vredestijd de fabrieken en industrieën, welke hiervoor in aanmerking komen, voor te bereiden om in geval van oorlog in korten tijd tot een ammunitiefabriek te worden omgezet.

Zooals U ziet hebben de woorden „feitelijke hulpmiddelen" een uitgebreide beteekenis.

Wij hebben de ontwerpstatuten en het huishoudelijk reglement reeds geruimen tijd geleden aan de verschillende afdeelingen toegezonden om gelegenheid te geven een of andere opmerking daaromtrent in te zenden. Na ontvangst van de antwoorden hebben wij statuten en huishoudelijk reglement opnieuw ter hand genomen en zooveel mogelijk met alle opmerkingen rekening gehouden, doch het spreekt van zelf dat niet alles dienovereenkomstig te verwerken was, want de opmerkingen van de eene vereeniging

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

waren soms in strijd met die van de andere. Ten slotte zijn door de welwillende hulp van Mr. Cowan, Hoofdambtenaar bij het Departement van Justitie, die statuten en het huishoudelijk reglement nog eens nagegaan, alvorens deze te doen drukken. Wij hopen nu dat deze ontwerpen door U in orde zullen worden bevonden. Mochten er nog kwesties over het een of ander zijn, dan is Mr. Cowan bereid deze nader toe te lichten. Het spreekt van zelf, dat wij 15 dezer alles hadden af te sluiten en er geen gelegenheid meer kon worden gegeven om nog nieuwe gezichtspunten in behandeling te nemen.

Een belangrijke kwestie doet zich voor ten aanzien van het stemrecht in *deze* vergadering. Wij hebben besloten in de huidige vergadering het stemrecht toe te passen zooals in artikel 8 van het huishoudelijk reglement is voorgesteld. Dan wil ik er nog op wijzen dat van avond alleen het woord zal verleend worden aan die personen, die lid zijn, dus niet aan geintroduceerde personen. Ik hoop op Uwe medewerking om het programma vlug af te werken. Het is zeer lang, doch kan op dezen avond klaar zijn; zoo niet, dan zouden wij het morgen ochtend moeten vervolgen.

In het geheel zijn tot de Vereeniging toegetreden 27 afdeelingen, terwijl nog 28 afdeelingen in wording zijn, doch op dit oogenblik nog niet geconstrueerd. Ik eindig met heilwenschen uit te spreken voor de nieuwe vereeniging, dat er vruchtbare samenwerking moge zijn en dat daaruit geboren moge worden een „Indië Weerbaar", dat in het belang van alle Nederlandsche onderdanen zal kunnen werken. Dames en Heeren, ik heb gezegd.

Thans zullen wij overgaan tot de behandeling der statuten en het huishoudelijk reglement. U allen heeft een concept daarvan en daarom vraag ik of iemand iets omtrent de algemeene strekking van de statuten heeft mede te deelen.

De Heer D. van Hinloopen Labberton: (lid van de afdeeling Buitenzorg).

Mijnheer de Voorzitter! De vraag, die ik te stellen heb, betreft inderdaad den geheelen opzet van deze vereeniging. Blijkens de vetgedrukte woorden in de rondgezonden circulaire staat deze „Nieuwe" vereeniging Indië Weerbaar bepaaldelijk buiten het Comité „Indië Weerbaar", dat op 31 Augustus verleden jaar de welgeslaagde betoogingen hield, en in het bijzonder ook buiten

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de door dit Comité uitgezonden Deputatie naar Nederland, waarvan ik de eer had, als vertegenwoordigend dat Comité, deel uit te maken.

Gaarne zou ik nu pertinent en uitdrukkelijk vernemen of in die zoo opvallende mededeeling, hetzij animositeit dan wel wantrouwen jegens het Comité en de Deputatie moet worden gezien. Ik stel deze vraag, daar in de pers reeds gevolgtrekkingen te dien aanzien zijn gemaakt. Gaarne zou ik zien, dat van de bestuurstafel duidelijk wordt gemaakt of er reden bestond den band met het oorspronkelijk Comité te slaken, en of de nieuwe vereeniging den door het Comité en de Deputatie ingeslagen koers afkeurt, dan wel daarop wenscht voort te bouwen.

De Voorzitter. Ik antwoord hierop dat er hoegenaamd geen reden bestaat om den band met het eerste Comité te verbreken. Drie leden van het vorige Comité, de Heer Koning, Kapitein Rhemrev en ik zelf, behooren tot de mede-oprichters van het nieuwe permanente Comité, dat opgericht is, omdat het oude (ik zou het kunnen noemen „het spontane Comité") ontbonden is. *Ik,* persoonlijk, heb den Heer 's Jacob uitgenoodigd om ook zitting in het nieuwe Comité te nemen doch deze heer was bang dat, als wij niet over groote finantieele hulpbronnen beschikten, wij niet veel succes zouden hebben. Hij wilde daarom liever niet mede doen. Mocht hij zich echter vergissen, dan zou hij wellicht later op dit besluit terugkomen. Wat de deputatie betreft, zoo hebben wij verklaard hiermede in geen betrekking te staan, omdat wij vernomen hadden, dat eenige leden, die door geen mandaat gebonden waren, in afwijking van het uitdrukkelijk in de motie verklaarde, voorwaarden aan hun steun wilden verbinden. Daar nu het oude Comité, mijns inziens ten onrechte, en de deputatie in de pers zeer hevig zijn aangevallen hebben wij verklaard, dat het nieuwe Comité, noch in betrekking tot het oude, noch in betrekking tot de deputatie staat. Mijn persoonlijk oordeel is, dat beiden nuttig werkzaam zijn geweest.

De Heer van H. Labberton: Het is mij aangenaam uit het antwoord van den Voorzitter te mogen afleiden, dat het niet de bedoeling is geweest om blijk van wantrouwen te geven in de actie van het Comité 's Jacob. Echter ben ik nog slechts ten deele voldaan en zou ik gaarne met volkomen zekerheid vernemen,

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

hoe de nieuwe vereeniging zich stelt ten opzichte van de medewerking der inheemsche bevolkingsgroepen, welke door het vorige Comité op den voet van gelijkgezinde samenwerking van alle Nederlandsche onderdanen (Europeesche en niet-Europeesche) en van associatie is aanvaard. Wanneer ik, ook na het antwoord van den Voorzitter hierop aandring, dan doe ik zulks op grond van bepaalde feiten, welke bij mij twijfel te dien aanzien hebben doen ontstaan.

Zooals bekend, is er vóór ons vertrek een minwaardige actie gevoerd in een deel der pers tegen het eerste Comité en de oorspronkelijke Deputatie, zulks ten gunste van het toevoegen aan de Deputatie van Kapitein Rhemrev. Deze actie is beeindigd met eene openlijke verklaring van genoemden kapitein, waarin deze de te zijnen behoeve op touw gezette campagne désavoueerde.

Evenwel is in Nederland, toen hem was toegestaan mede te gaan, door dezen kapitein het standpunt van die persactie wederom ingenomen, en met name overal wantrouwen gezaaid tegen de eerlijkheid der bedoelingen van de Inlandsche deputatieleden en stemming gemaakt tegen de Inlandsche bevolking, alles geheel in strijd met het associatie-standpunt door het vroegere Comité „Indië Weerbaar" ingenomen. Nu zie ik genoemde kapitein hier aan de bestuurstafel zitten, terwijl in Nederland in meerdere exemplaren gecirculeerd heeft en overal vertoond is een brief in het bezit van kapitein Rhemrev en van den Voorzitter Bosscha afkomstig, waarin deze mededeelt, dat slechts kapitein Rhemrev is te beschouwen als *de* man van de Deputatie, dat *deze* heer dient te worden gesteund, en dat diens inzichten . . . . (De Voorzitter interrumpeert en zegt geen personen te noemen of persoonlijk te worden, maar enkel zaken te behandelen).

De Heer Labberton vervolgt zijn rede: Ik zal dan zeggen, dat een van de leden van dit hoofdbestuur zulk een aanbevelingsbrief aan kapitein Rhemrev heeft toevertrouwd. Uit diens actie in Nederland nu sprak zulk een mate van animositeit tegen de bevolking van Indië, dat verdere samenwerking uitgesloten bleek. Het is daarom dringend noodig te weten of deze vereeniging zich inderdaad op het standpunt van vaak genoemden kapitein stelt.

Er is een tweede feit. Ik zal overeenkomstig het verzoek van den Voorzitter zoo min mogelijk namen noemen, maar blijkens

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

de persverslagen moet een van de leden van het voorloopig hoofdbestuur zich in Tjimahi eveneens tegen eene samenwerking op den voet van gelijkheid met de Inlandsche bevolking hebben uitgesproken. Er moet ten opzichte van deze belangrijke kwestie geen misverstand mogelijk blijven.

Ik zou graag willen, dat, zooals ik in den aanvang zeide, nu klare wijn geschonken wordt, en dat wij de zekerheid erlangen, dat het hoofdbestuur van deze vereeniging van plan is op de basis van associatie voort te werken, dan wel dat het eene actie wenscht te voeren in den geest van kapitein Rhemrev en de enkele persorganen, die achter dezen staan, derhalve tegen de resultaten door onze Deputatie in Holland bereikt, welke, naar wij hopen, zullen leiden tot meerdere zelfstandigheid en grooter weerbaarheid van Indië. Ik hoop van harte, dat het bestuur thans pertinent verklaren zal, dat het associatie met verschillende bevolkingsgroepen wil, en niet het standpunt inneemt, dat in Nederland door het gewezen Deputatie lid Rhemrev werd vertegenwoordigd.

De Heer Pop: (onder-voorzitter). Mijne Heeren! Nadat het eerste Comité „Indië weerbaar" werkzaam is opgetreden en waaraan ik geen deel genomen heb is de deputatie uitgezonden naar Nederland en daarna is van dat Comité niets meer gehoord. Op een gegeven oogenblik is het bestuur bij mij gekomen met de vraag of ik deel wilde uitmaken van de nieuwe vereeniging, die zich ten doel stelt wat later in de statuten is neergelegd. Ik kan verklaren dat er van het oogenblik af dat ik in het bestuur zitting nam, als onder-voorzitter, nooit sprake is geweest van actie tegen het eerste Comité.

Wanneer de Heer Labberton meent, dat wij een afkeurend oordeel over het vorige Comité wilden uitspreken, dan wil ik hier nadrukkelijk verklaren dat het een verkeerd standpunt van hem is. Wij hebben den Heer 's Jacob gevraagd of dat Comité nog bestond en toen heeft deze in ontkennenden zin geantwoord, waarop wij gevraagd hebben of het geen pas had in de pers bekend te maken dat het vorige Comité „Indië Weerbaar" opgehouden had te bestaan. Daar was hij *niet* toe geneigd, daar de Heer 's Jacob één keer publicatie genoeg vond en dus hebben wij zelf in onze circulaire de verklaring van den Heer 's Jacob doen opnemen. Het zal ook U getroffen hebben, dat de Vereeniging

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

„Indië Weerbaar" met het vorige Comité in geen verband stond, maar wel den naam overnam. Wijt het aan de beperktheid van onze vermogens, wij hebben getracht een anderen naam voor de vereeniging te vinden, maar geen naam geeft zoo duidelijk aan wat wij wenschen. Ziedaar het ontstaan van de Vereeniging. Ik wil nog verder ingaan op de woorden van den Heer Labberton. Waar hij wijst op de pers dat wij wantrouwen hebben willen zaaien, daar bestaat geen grond voor. „Indië Weerbaar" zal dat getuigen en dat ik gezuiverd zal worden van dien blaam. „Indië Weerbaar" stelt zich ten doel om voor de geheele Nederlandsche bevolking werkzaam te zijn, op verheffing van de stoffelijke en geestelijke welvaart der bevolking van Indië, die millioenen telt. Wanneer wij de Inlandsche bevolking willen uitzonderen, dan is het doel slechts zeer gering en dat voor dat volk dat zich aan ons heeft toevertrouwd, dat wij thans trachten te brengen op een hooger peil met alle energie die in ons is en het groote doel dat het nastreeft, niet meer kinderen te zijn maar mannen, niet van één generatie maar een volk dat zich ontwikkelt tot het hoogste peil. Zoudt gij denken, dat Nederland dat volk zou uitzonderen? Wanneer gij twijfelt aan de eerlijkheid mijner woorden dan ben ik bereid om hier, waar elk wantrouwen nog mocht bestaan, en met de hoop dat nu een einde zal komen aan het wantrouwende geschrijf, dit te zweren „Zoo waarlijk helpe mij God almachtig".

De Voorzitter: Mijne Heeren, ik sluit mij geheel aan bij de woorden van den Heer Pop en bij de plechtige verklaring. En zooals ik vertrouw doen dat alle leden van het dagelijksch bestuur. De Heeren Quispel, Boerma en de Bruyn verklaren eveneeens de woorden van den Heer Pop te onderschrijven.

De Voorzitter: Ik hoop, dat thans alle twijfel daarover uitgesloten is en dat de Heer Labberton overtuigd moge zijn, dat er hier dus geen sprake van vijandschap is en dat allen thans duidelijk beseffen, dat het een misverstand van U was.

De Heer Labberton verklaart hiervan goede nota genomen te hebben.

De Heer Mr. Hirsch: (afdeeling Soerabaja).

Mijnheer de Voorzitter! Hoe ik persoonlijk sta tegenover het vroegere comité „Indie Weerbaar" zal ik niet nader behoeven

PERPUSTAKAAN NASIONAL

toe te lichten, daar ik het ben geweest die, medewerkende met den Heer 's Jacob, de meeting te Soerabaja op 31 Augustus 1916 heb voorbereid en geleid.

Ik wensch dit voorop te stellen opdat te dien aanzien geen misverstand heersche tusschen mij en dit voorloopig hoofdbestuur.

Toen mij eenigen tijd geleden werd gevraagd of ik bereid was mede te werken aan de oprichting eener nieuwe vereeniging „Indië Weerbaar", heb ik mij daartoe bereid verklaard, mits die vereeniging geen militair doch een zuiver economisch doel nastreefde en in dien geest heb ik ook gesproken op een der vergaderingen te Soerabaja gehouden, waar de oprichting eener afdeeling werd voorbereid. De hier aanwezige Heer Maurer, die met den Luitenant Kolonel van den Bovenkamp de zaak bij mij heeft ingeleid zal dit kunnen bevestigen.

In de eerste te Soerabaja gehouden vergadering, die ik niet kon bijwonen, werd ik tot onder-voorzitter gekozen en aangezien de voorzitter, de Heer van den Bovenkamp, verhinderd was hierheen te gaan, heb ik op mij genomen als tijdelijk onder-voorzitter der afdeeling Soerabaja de wenschen dier afdeeling hier mede te deelen.

Op die vergadering te Soerabaja is eenparig beslist dat men alleen dan aan de vereeniging wilde deelnemen, wanneer zij alleen een economisch doel nastreefde d. w. z., dat de vereeniging zal trachten Nederlandsch-Indië zooveel mogelijk onafhankelijk en zelfstandig te maken op economisch gebied, zonder zich met militaire onafhankelijkheid of militaire weerbaarheid in te laten; al wordt hierdoor niet uitgesloten dat deze economische zelfstandigheid ook middelijk aan militaire doeleinden kan worden dienstbaar gemaakt.

De ten vorigen jare gevoerde actie van het Comité „Indië Weerbaar" heeft vele pennen in beweging gebracht voornamelijk door hetgeen na de overal gehouden meetings is geschied en veel meeningsverschil is over het nut daarvan ontstaan.

Zoowel om duidelijk te doen uitkomen, dat men zich alleen met de economische belangen van Indië wil bezighouden — daar de militaire belangen uit den aard der zaak niet kunnen worden behartigd door de burgerij — alsook om bij ieder en een iegelijk elk misverstand uit den weg te ruimen ten aanzien van het doel dat

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

thans wordt nagestreefd en om ten slotte duidelijk te doen uitkomen, dat thans de oprichting wordt voorbereid van eene vereeniging die — zonder anthipatiek te staan tegenover het oude „Indië Weerbaar" — iets geheel anders wil, heeft de afdeeling Soerabaja de eer U voor te stellen de nieuwe vereeniging niet te noemen „Indië Weerbaar" doch haar een naam te geven die omtrent haar doel niet den minsten twijfel overlaat; b.v. Vereeniging tot ontwikkeling der economische zelfstandigheid van Nederlandsch-Indië. Die naam moge lang zijn en wie een korteren weet zegge het, hij kan niet tot eenig misverstand aanleiding geven; hij voorkomt dat zij die niet van de totstandkoming van *deze* vereeniging op de hoogte zijn in de dwaling verkeeren (wat thans bij velen het geval is) dat deze vereeniging in hoofdzaak is een voortzetting van de actie ten vorigen jare op touw gezet.

Tot zoover de te Soerabaja uitgesproken meening en wenschen, waarmede men rekening zal hebben te houden, wil men niet de kans loopen, dat de afdeeling Soerabaja, het centrum van onzen handel en nijverheid zich terugtrekt.

Wat mij persoonlijk aangaat, ben ik het geheel eens met wat de afdeeling Soerabaja wenscht. Wij moeten ons op het zuiver economische standpunt stellen, trachten Indië economisch weerbaar of wat beter en duidelijker is Indië economisch onafhankelijk zelfstandig te maken, zonder ons met militaire weerbaarheid in te laten.

De burgerij heeft verleden jaar een kreet laten hooren aan de Regeering in Nederland om er op aan te dringen dat onze weerbaarheid niet langer worde verwaarloosd, opdat dit land niet in handen valle van de eerste de beste mogendheid, die er de begeerige hand naar uit zou willen strekken, maar daarmede houdt de bemoeienis der burgerij als zoodanig, met wat op militair gebied behoort te worden gedaan, ten eenmale op. De nieuwe vereeniging stelle zich op een zuiver economisch standpunt en streve geen militaire doeleinden na, wil zij zich in de algemeene sympathie kunnen verheugen en iets kunnen bereiken. Vergelijk ik de ontwerp-statuten, die ons te Soerabaja ten dienste stonden, met die welke thans voor ons liggen, dan is het militair element thans veel meer naar voren gebracht, dan in het oorspronkelijk

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

ontwerp waarin werd gezegd dat de vereeniging haar doel zou trachten te bereiken door het bevorderen van nijverheid, landbouw en veeteelt.

Dit meer naar voren brengen van het militair element, zal wellicht tot een schisma leiden en hiervoor wil ik waarschuwen.

De Voorzitter: Naar aanleiding van hetgeen U gezegd heeft Mijnheer Hirsch, merk ik op, dat in het ontwerp juist het omgekeerde staat n.l. economische en militaire weerbaarheid. In het oude concept stond het woord militair vóór economisch. Dit is thans juist met opzet veranderd. Ik merk hierbij op, dat door verschillende vereenigingen reeds een kleine wijziging werd voor gesteld. Er is gelegenheid gegeven om vóór den 15den dezer maand de opmerkingen in te zenden, om die dan te kunnen behandelen, doch om nu weer nieuwe inzichten op te nemen, daar is het thans een weinig te laat voor.

De Heer Mr. Hirsch: Mijnheer de voorzitter! De statuten, die thans voor ons liggen, zie ik hier voor het eerst, zoodat ik ze niet heb kunnen bestudeeren doch vergelijkt men artikel 2 *oud* met artikel 2 *nieuw*, dan wordt in dit laatste de militaire weerbaarheid als *doel* genoemd, wat in de oude statuten niet het geval was.

De Voorzitter: Ik wil U zeggen dat deze statuten juist zijn gemaakt nadat alle opmerkingen van de afdeelingen waren ingekomen, daar deze tot den 15den ingezonden konden worden, daarna zijn de verschillende amendementen nagegaan, vergeleken en waar mogelijk, opgenomen en zoo hebben wij getracht een middenweg te vinden, terwijl zooals ik in den aanvang mededeelde Mr. Cowan de verschillende artikelen als rechtskundige naging.

De Heer Putman Cramer: (lid van het Comité) Mijnheer de Voorzitter! Naar aanleiding van de opmerkingen van den heer Hirsch zou ik gaarne het navolgende willen zeggen: Ik heb van de eerste vergadering af alle zittingen van het Comité en ook de meeste van het dagelijksch bestuur bijgewoond en daardoor den geheelen gang van zaken van nabij gevolgd. En ik heb den indruk gekregen dat bij het Comité steeds de gedachte heeft voorgezeten om de militaire weerbaarheid van Indië op den voorgrond te plaatsen, althans niet een ondergeschikt deel van

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

het programma te doen uitmaken. De voorbereiding tot militaire weerbaarheid sluit in zich de economische ontwikkeling, zoodat laatstgenoemde ook een hoofdonderdeel van het programma der vereeniging uitmaakt. Maar ik zie geen enkele reden om nu die militaire weerbaarheid op den achtergrond te dringen, zelfs — zooals Heer Hirsch voorstelt — te doen verdwijnen en de vereeniging een doel te geven dat oorspronkelijk *niet* haar hoofddoel was nl. de bevordering der economische ontwikkeling van Indië.

De afdeeling Soerabaja gaat in deze zelfs zoover, dat zij in haar schrijven aan het hoofdcomité voorstelde onze vereeniging te noemen: „Economisch onafhankelijk Indië"! Het wil er bij mij niet in, dat het zoo gelukkig zou zijn, wanneer het ideaal, in die leuze belichaamd, bereikt werd, doch ik zal daar niet verder op ingaan. Wel wilde ik hier het bestuur van „Indië-Weer baar" waarschuwen om zich niet langzamerhand stapje voor stapje uit de richting te laten dringen, om zich niet langzaam aan te laten afbrengen van het doel dat het zich van den beginne af voor oogen gesteld heeft, een doel dat niet onder stoelen of banken gestoken behoeft te worden en dat niet onder allerlei theorieën voornamelijk onder de theorie dat de militaire weerbaarheid van een land uitsluitend aan de Regeering moet worden overgelaten verdoezeld moet worden. Juist voor het nemen van maatregelen betreffende de militaire weerbaarheid van een Staat, voor maatregelen, die in de oogen van sommige partijen geheel nutteloos zijn omdat de daarvoor besteede sommen geen rente afwerpen, moet de Regeering-meer dan bij eenigen anderen maatregel- den steun van het weldenkende gedeelte der bevolking achter zich hebben. Wanneer de afdeeling Soerabaja „bevordering der militaire weerbaarheid" niet in haar program wil opnemen dan zou zij een vereeniging kunnen oprichten, die door „Indië-Weerbaar" zeker gaarne als aangesloten vereeniging zal worden opgenomen. Misschien zelfs zou de Soerabajasche vereeniging hare statuten zoodanig kunnen inrichten dat zij toch een afdeeling van „Indië Weerbaar" kan vormen.

De Voorzitter: Mijne Heeren! zoo juist ontvang ik een telegram van de afdeeling „Banjoewangi", deze wenscht de vergadering een eendrachtig samenzijn en beleid tot vestiging eener krachtige vereeniging „Indië Weerbaar".

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De Heer Maurer: (afdeeling Soerabaia). Als ik het goed begrepen heb, dan is het van het begin af aan de bedoeling geweest van het hoofdcomité om ook de militaire weerbaarheid te willen bevorderen. Dit doel is echter noch uit de eerste circulaire, noch uit de voorloopige statuten op te maken.

Er is gezegd, het doel is om te geraken tot een afdoende weerbaarheid van Ned.-Indië, maar wanneer we dan de middelen nagaan om dat doel te bereiken, dan blijkt hieruit van de militaire weerbaarheid niets. In de eerste plaats werd gesproken van het verschaffen van feitelijke hulpmiddelen, maar er werd direct aan toegevoegd, dat men niet zelf gelden zou inzamelen maar alleen de offervaardigheid zou trachten op te wekken; dan wilde men nijverheid, landbouw en veeteelt bevorderen, teneinde ons onafhankelijk te maken van het buitenland, terwijl in de derde plaats propaganda gemaakt zou moeten worden onder alle bevolkingsgroepen. In de statuten, die ons thans worden aangeboden wordt gesproken van het zoowel militair als economisch onafhankelijk maken van Ned. Indië. Met dat militair onafhankelijk maken zal wel bedoeld zijn militair economisch, immers wij hebben Nederlandsche soldaten en Nederlandsche oorlogsschepen en zijn dus, al zijn wij onvoldoende weerbaar, militair niet afhankelijk van het buitenland, maar wel militair economisch. Maar dan is het niet noodig dit afzonderlijk te vermelden want militair economisch onafhankelijk is een onderdeel van het economisch onafhankelijk zijn. Het is echter jammer dat de redactie van de oorspronkelijke circulaire en van de voorloopige statuten een zoodanige is geweest, dat daaruit niet duidelijk het doel, dat de oprichters zich gesteld hebben, bleek, zoodat de afdeeling Soerabaia in de meening verkeerde, dat alleen op economisch gebied gewerkt zou worden en deze afdeeling zich alleen daarvoor heeft verklaard.

De Heer Pop: Mijne Heeren! wij kunnen dat niet clausuleeren. Een volk dat ieder oogenblik zijne onafhankelijkheid bedreigd ziet, wil natuurlijk dat het van militaire weerbaarheid verzekerd is. U kunt zich dat wellicht nog uit de geschiedenis voorstellen. Hoe hoog stonden niet economisch de Phoeniciërs, het grootste handelsvolk, dat later toch onderworpen is. Een economisch weerbaar Indië zou op dezelfde wijze eene rijpe vrucht zijn in

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

handen van de overweldigers. Wij zouden den vijand slechts diensten bewijzen, wanneer wij ons die millioenen lieten ontnemen.

De Heer Mr. Hirsch: Het gaat hier om de vraag of wij ons vereenigen om naar een militair doel te streven. De vereeniging streeft er naar Indië Weerbaar te maken, doch mag ik den Heeren in herinnering brengen dat, toen verleden jaar het Comité „Indië-Weerbaar" is opgetreden in de betreffende motie is opgenomen aan den Minister en de Kamers over te laten op *welke* wijze die weerbaarheid tot een daad zou worden gemaakt.

Ik wensch er hier op te wijzen, dat het hier gaat niet om de vraag of wij alleen een Weerbaar Indië willen hebben want dit wil ieder goed Nederlander, het gaat alleen om de vraag of wij eene vereeniging zullen oprichten waarin wij ons met militaire doeleinden zullen bezighouden. De wijze waarop die militaire weerbaarheid moet worden nagestreefd, ware over te laten aan de Regeering en aan Haar alleen. En is dit juist dan ligt dit niet op den weg van particuliere vereenigingen.

Wanneer artikel 2 der statuten luidt: De Vereeniging heeft ten doel om. . . . . ten einde zoo spoedig mogelijk te geraken tot eene afdoende economische weerbaarheid, ook in verband met de militaire weerbaarheid van geheel Ned. Indië, dan hebben wij dat „militaire" uitgeschakeld, dat velen niet sympathiek is. Dit is gebleken uit vele gesprekken, die ik over de zaak met verschillende personen heb gehouden.

Toen ik hierheen reizende iemand vroeg of hij zich bij de nieuwe vereeniging „Indië Weerbaar" zou aansluiten werd mij geantwoord: Is dat eene vereeniging om te vechten? Men ziet tot welk misverstand den naam alleen reeds leidt, daarom zou ik zoo gaarne zien dat deze vereeniging zooals de afdeeling Soerabaja dit wenscht enkel de economische weerbaarheid in haar vaandel zal schrijven en dus het militaire op den achtergrond en het economische op den voorgrond zal brengen.

De Heer Pop: Dan ben ik het volmaakt eens met den Heer Hirsch en dan is het ook een misverstand. Ik ben het volmaakt eens, dat niet de vraag is, hoe een weerbaarheid moet tot stand komen, maar dat het zaak is te zeggen: laat ons niet zoo redeloos zijn, zoo reddeloos onweerbaar.

PERPUSTAKAAN NASIONAL

Dan heeft U de aandacht er op gevestigd, dat de redactie van het doel in onze statuten niet geheel overeenkomt met die van Soerabaja, doch beter moet worden uitgedrukt.

Zou de geachte afgevaardigde, die door zijn ruiterlijke woorden mijn hart gestolen heeft, de zaak van al of niet medegaan van de afdeeling Soerabaja trachten uit te stellen om de zaak aan beide kanten kalm te overpeinzen. Wel, laat ons den tijd, dat wij op eene andere vergadering eene zoodanige redactie kunnen nemen, dat Soerabaja aangesloten kan blijven.

De Heer Mr. Cowan: (rechtskundig adviseur). Mijnheer de Voorzitter! Ik had zoo straks den Heer Hirsch gaarne een enkele vraag willen doen; wellicht is die ook na de uiteenzetting tusschen hem en den Heer Pop, die een misverstand constateerde, nog niet geheel overbodig. Het komt mij nl. de moeite waard voor op te merken, dat de afgevaardigden van Soerabaja wel herhaaldelijk hebben medegedeeld, dat die afdeeling bezwaren heeft tegen het opnemen van het streven naar „militaire weerbaarheid" in het doel der vereeniging maar niet *welke* daarvoor hare redenen zijn, die afgevaardigden zouden vermoedelijk alle aanwezigen een dienst bewijzen met die redenen in 't kort te willen weergeven want thans tast de vergadering daarover eenigszins in het duister. Ik althans heb eerst na enkel den Heer Hirsch gehoord te hebben gemeend dat het te Soerabaja alleen een antipathie tegen militaire zaken in het algemeen geldt, maar nu schijnt het, naar wat wij zooeven van den Heer Maurer hebben gehoord, dat men daar zou meenen, dat Indië militair reeds voldoende weerbaar zou zijn.

Ik deel die meening niet, de meerderheid der hier aanwezigen misschen ook niet, meent de afdeeling Soerabaja dit wel, ja dan zal zij zich moeilijk bij onze statuten kunnen neerleggen. Maar dan zullen ook allicht zij die er over denken als ik in de bezwaren der afdeeling geen grond zien om het woord „militaire" uit de omschrijving van het doel te schrappen. Maar is er slechts een misverstand dan moet men zich ook kunnen verstaan. Ik herhaal dat het daarom goed zou zijn, 't te weten of dit werkelijk de grond van de bezwaren der afdeeling Soerabaja is.

De Heer Mr. Hirsch: Mijnheer Cowan! Wat U zegt is meer scherpzinnig dan juist. Dat wij militair onafhankelijk zijn beweert

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

niemand. De Heer Maurer heeft het wellicht beter bedoeld dan hij het gezegd heeft maar niemand op Soerabaja zou willen beweren, dat Indië Weerbaar is, anders zou hij in het gesticht te Buitenzorg thuis behooren. Verleden jaar heeft de bevolking van Indië uiting gegeven aan haar wensch dat „Indië Weerbaar' moest worden gemaakt, de wijze waarop dit uit een militair oogpunt moet geschieden, kan door de burgerij nooit worden opgelost. Hieruit volgt dat de burgerij als zoodanig zich daarmede niet moet inlaten, al stellen wij er belang in en dit sluit in zich dat de militaire weerbaarheid niet op den voorgrond mag staan. De vereeniging, die wij oprichten zal meer kans van slagen hebben, als zij zich met dit vraagstuk niet inlaat. Het militaire woord „Weerbaar" hindert mij, omdat die militaire weerbaarheid niet op onzen weg ligt, al is die militaire weerbaarheid ons aller wensch. Wij vechten eigenlijk met woorden.

De Heer Mr. Cowan: De Heer Hirsch heeft mij niet goed begrepen. Soerabaja wil het woord „militair" er uit hebben, omdat burgers over militaire zaken niet kunnen oordeelen, al geeft hij toe dat zij als staatsburgers natuurlijk wel belang moeten stellen in de militaire weerbaarheid van Indië in het algemeen. Welnu dan treedt het misverstand door den Heer Pop al geconstateerd duidelijk naar voren. In de statuten staat: de vereeniging heeft ten doel om, staande buiten alle staatkundige en godsdienstige partijen, alle geoorloofde middelen aan te wenden, teneinde zoo spoedig mogelijk te geraken tot eene afdoende economische en militaire weerbaarheid van geheel Nederlandsch-Indië, maar ik zie niet in, dat uit die redactie volgt dat wij als „burgers" over militaire aangelegenheden zullen moeten gaan oordeelen. De vereeniging stelt zich daarmee nog volstrekt niet op het standpunt van te gaan bespreken hoeveel regimenten infanterie noodig zijn, hoeveel duikbooten men bij de vloot zal behoeven en dergelijke technische-militaire zaken. Uit die redactie volgt enkel- en de Heer Hirsch heeft daar niet op tegen- dat wij als „staatsburgers" samen zullen werken, dat de bevoegde machten ons ten spoedigste een ook afdoende weerbaarheid brengen. En vindt nu de Heer Hirsch, dat dit laatste niet duidelijk genoeg in de statuten uitkomt, laat men dan zoo lezen inplaats van „ten einde zoo spoedig mogelijk te geraken tot een" de woorden, „opdat de Regeering gerake tot

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

eene enz. weerbaarheid". Als het werkelijk zoo is, dat wij slechts over woorden vechten, maar het in den kern der zaak eens zijn, dan moet deze lezing iedereen kunnen bevredigen.

De Voorzitter: Kan men hiermede accoord gaan, ik hoop dat de heeren de debatten niet te lang zullen rekken, want op die manier komen wij niet klaar.

De Heer Verstijnen: (afdeeling Soerabaja). Wij zouden het meer practisch kunnen aanleggen, niet zoo zeer heet, maar verzoenender. Het is, dat Soerabaja deze statuten meer beperkt wil hebben. Het is niet de kwestie dat de burgers niet militair weerbaar zullen zijn, doch een ander motief n.l. de militaire weerbaarheid, waar wij voor staan, is een heel andere dan de economische weerbaarheid. In onze richting zijn het de economische belangen. De angst van Soerabaja is, dat de economische belangen zullen lijden door de militaire. Ik geloof daarom dat Soerabaja minder militair zal meemaken. Soerabaja is een stad om te werken voor het economische van Indië en niet voor het militaire. De samenvoeging van deze principes zal niet kunnen, alleen ten koste van het een of andere standpunt.

De Heer Pop: De Voorzitter vergunne mij daarop te antwoorden. Het Comité bestaat uit 30 leden, die zelfstandig kunnen werken, zoodat verwacht kan worden zij in de toekomst de belangen van Soerabaja zullen voorstaan. Ik kan U nog verder geruststellen. Er zullen vele bekwame mannen zitting nemen in het Comité juist van handel en nijverheid opdat juist de economische belangen niet verwaarloosd zullen worden.

De Voorzitter: Laat ons dit debat thans sluiten en overgaan tot de behandeling der statuten.

Artikel 1. wordt voorgelezen. Geen bedenking en dus goedgekeurd.

Artikel 2. *De Heer Mr. Hirsch:* Ik zou willen voorstellen om uit de zinsnede „ten einde zoo spoedig mogelijk te geraken tot eene afdoende economische en militaire weerbaarheid van geheel Nederlandsch-Indië", de woorden „en militaire" weg te laten. De moeielijkheid is deze: het huishoudelijk reglement doet niets ter zake; dat kan veranderen, maar de statuten niet; dus moet men

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

er tijd voor nemen want met de wijziging hiervan zijn zooveel formaliteiten verbonden.

De Heer Mr. Cowan: Wanneer Soerabaja bezwaar heeft tegen de woorden „en militaire" dan zouden wij daarin verandering kunnen brengen door al die woorden te laten staan, en het woord „ten einde" te vervangen door „opdat" enz.

De Heer Pop: Zou de Heer Hirsch zich dan wellicht met de volgende wijziging kunnen vereenigen, n.l. ten einde zoo spoedig mogelijk te geraken tot eene afdoende economische weerbaarheid van geheel Nederlandsch-Indië, de militaire inbegrepen".

De Heer Rossen: (afdeeling Magetan) stelt voor om de verandering te maken in dezen zin: „ten einde de Regeering te steunen om enz."

De Heer Mr. Hirsch: Ik acht dit ongewenscht, want, wij behoeven niet te vertellen dat wij de Regeering steunen.

De Heer Pop wijst op de moeilijkheden op dit punt en zegt Mijnheer Hirsch! Als U te Soerabaja terugkeert, dan hopen wij dat U zoo vriendelijk wilt zijn om in Uwe afdeeling te zeggen, dat wij niet in staat zijn eene goede behoorlijke redactie voor dit punt te vinden, en al mocht nu de bedoeling van de afdeeling Soerabaja ten opzichte van dit punt niet geheel daarin uitgedrukt zijn, dan hoop ik toch dat zij zich hierdoor niet zal afscheiden maar bij onze vereeniging zal blijven.

De Voorzitter stelt daarop voor het artikel zoo te laten als het is, waarop artikel 2 onveranderd wordt aangenomen.

Artikel 3. geeft geen aanleiding tot opmerkingen en wordt derhalve goedgekeurd.

Artikel 4. *De Heer Mr. Hirsch:* Ik zou de aanhef van de laatste alinea van dit artikel, n.l. de woorden „Reeds opgerichte" wenschen aan te vullen met de woorden „en nog op te richten".

De Heer Verstijnen acht het beter om de woorden „reeds opgerichte" te vervangen door „Alle". Dit wordt goedgekeurd en aangenomen, Artikel 4, laatste alinea, wordt dus gelezen:

Alle vereenigingen enz.

Artikel 5, 6 en 7, geven geen aanleiding tot bedenkingen en worden onveranderd goedgekeurd en aangenomen.

Artikel 8. *De Heer Mr. Hirsch:* Ik vind de woorden „aantal stemmen" een onduidelijkheid.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

De Heer Mr. Cowan: licht dit punt toe, waarna de Heer Hirsch zich bij het bepaalde aansluit. Echter wil hij de opneming van een bepaling, die verzekert, dat zoodanige wijzigingen tijdig bij de afdeelingen bekend zullen zijn. Hiertoe besluit de vergadering de volgende zinsnede op te nemen: „Voorstellen tot zoodanige wijzigingen moeten minstens vier maanden voor de vergadering aan de afdeelingen zijn bekend gemaakt".

De Voorzitter vraagt aan de vergadering de goedkeuring van de toevoeging van deze alinea aan artikel 8, waartegen geen bezwaren worden ingebracht en dus artikel 8 in zijn geheel wordt goedgekeurd en aangenomen.

De Voorzitter leest een telegram uit Sawah Loento voor, dat hem juist ter hand wordt gesteld, de mededeeling bevattende, dat aldaar eene afdeeling is opgericht met 25 leden.

Daarna vraagt hij: Heeft er nog iemand eenige opmerking omtrent de statuten in zijn geheel? Niemand; dan zijn deze statuten aangenomen.

In het huishoudelijk reglement is heel weinig veranderd, Enkel dat er „aangesloten" vereenigingen kunnen zijn Ik stel voor om dit reglement niet artikelsgewijs voor te lezen, maar alleen die artikelen, die door amendementen van afdeelingen eenigszins veranderd zijn.

De Heer Schaap: (afdeeling Batavia). Mijnheer de Voorzitter! Ik wil voorstellen om de contributie voor Inlanders op een minimum van tien cent te stellen. Het is noodig deze zoo gering mogelijk te maken.

De Voorzitter: Ik vind dat dit bezwaar geeft met het oog op de administratie.

De Heer v. H. Labberton: (afdeeling Buitenzorg). Mijnheer de Voorzitter! Ik sympathiseer met het voorstel om de contributie op een zeer laag minimum te stellen. In het algemeen is er bij de vaststelling der contributie veel te veel onderscheid gemaakt tusschen de contributie voor de Inlandsche en de Europeesche leden, en daarom is het m. i. beter eene regeling te treffen tusschen *alle* leden. Ik wil toegeven dat het bezwaar omtrent de administratie volkomen juist is, maar door het minimum zeer laag te stellen, gaat het ook naar de draagkracht der Inlandsche leden. Doch dat men niet zegge: de Inlandsche leden als

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

zoodanig betalen zooveel, doch het is gewenscht het minimum in het algemeen zeer laag te stellen en dan b.v. op tien cent te bepalen.

De Voorzitter: Aangezien er alleen van een minimum sprake is, en toch altijd gevraagd wordt hoeveel men wil betalen heb ik er niets op tegen dit minimum te verlagen. Ik stel dus voor dat minimum op tien cent te stellen. Gaat de vergadering daarmede accoord? Geen bedenkingen? dan is deze wijziging aangenomen en het betreffende artikel in dien geest gewijzigd.

De Heer Verstijnen (afdeeling Soerabaja). Mijnheer de Voorzitter! Ik wensch nog even eene opmerking te maken. Wij hebben te Soerabaja in de laatste vergadering besloten uit te gaan van het standpunt om Indië economisch weerbaar te maken; dat wij in hoofdzaak zullen bevorderen landbouw en nijverheid. De industrie te Soerabaja wordt steeds tegengewerkt en daarom zou ik gaarne zien, dat in het reglement nog eene bepaling worde opgenomen, dat geen personen lid mogen zijn wier belangen in strijd zijn met de belangen van de vereeniging b.v. de importeurs in *).

Zooals b.v. de firma *) ..... want die zal de belangen van Indië niet bevorderen. Er zijn toch menschen welker belangen voelbaar in strijd zijn met de idee van bevorderen der nijverheid. Kan zoo iets nog in het huishoudelijk reglement worden opgenomen?

De Heer Pop: Vraagt U daarop antwoord? dan wil ik zeggen, dat ik geloof, dat het vrij wel onmogelijk zal zijn zulks te definieeren. Doch wanneer Soerabaja een bepaling daaromtrent samenstelt, dan zullen wij die eerst kunnen beoordeelen.

De Heer Schaap: (afdeeling Batavia). Verder heb ik nog eene opmerking, Mijnheer de Voorzitter, omtrent artikel 8 betreffende het aantal leden die een stem kunnen uitbrengen. Het voorstel is door mij in de afdeeling gedaan omdat ik vind dat zes afdeelingen van 25 leden beter een stem kunnen uitbrengen dan 450 leden 5 stemmen. In Holland ziet men steeds dat *).

Ik zou dus liever zien, dat voor iedere 50 leden één stem mag worden uitgebracht. Ik zal dus moeten voorstellen eene wijziging aan te brengen in het uitbrengen van het aantal stemmen.

---

*) Hier is spreker onverstaanbaar.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

De Heer Mr. Cowan: Het aantal stemmen kan niet onbepaald door blijven loopen, er moet een limiet voor het aantal stemmen zijn, anders kunnen een paar groote afdeelingen steeds alle anderen het zwijgen opleggen.

De Voorzitter: Ik stel voor artikel 8 aan te vullen met:

„ van 251 tot en met 300 — 6 stemmen,
„ 301 „ „ „ 350 — 7 „
„ 351 en meer leden 8 „

Kan de afdeeling Batavia hiermede accoord gaan?

(De Voorzitter dier afdeeling knikt bevestigend).

Alzoo is deze wijziging aangenomen en aangebracht in artikel 8.

De Heer Carpentier Alting: (lid van het Comité). Mijnheer de Voorzitter! Als ik U even in de rede mag vallen, is het de bedoeling van deze vergadering om het huishoudelijk reglement aan te nemen of om aan te geven dat het hoofdbestuur het huishoudelijk reglement samenstelt?

Is het niet wenschelijk om dat aan het hoofdbestuur over te laten? De Heer Cowan zou kunnen antwoorden of dit mag, maar ik zou wenschen het aan het hoofdbestuur over te laten.

De Heer Pop: Dat is een groot vertrouwen stellen in het hoofdbestuur.

De Heer Carpentier Alting: Ja, juist, dat is het ook.

De Voorzitter: Ik dank namens het Comité den heer Carpentier Alting voor dit bewijs van vertrouwen. Is er geen opmerking meer, dan is het huishoudelijk reglement vastgesteld zooals de heer Carpentier Alting voorstelt.

De Heer Verstijnen: (afdeeling Soerabaja). Mijnheer de Voorzitter! Wij gaan er niet mee accoord, want Soerabaja wil het huishoudelijk reglement vastgesteld door de leden.

De Heer Mr. Hirsch: (afdeeling Soerabaja). Mijnheer de Voorzitter! Ik hoop ook, dat het niet gebeuren zal.

De Voorzitter: Zijn er nog meerdere afdeelingen of leden tegen? Neen? Waar slechts één afdeeling tegen het voorstel van den Heer Carpentier Alting is mag ik besluiten het voorstel aangenomen is en alzoo het huishoudelijk reglement vastgesteld.

Mijne Heeren: De statuten en het huishoudelijk reglement zijn afgedaan en verklaar ik daarmede de vereeniging voor opgericht.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

Wij moeten thans als eerste punt dat de opgerichte vereeniging heeft te doen, bespreken, het benoemen van een bestuur.

De Heer Pop: Mijne Heeren! Voordat de vergadering verder gaat, wij moeten in allen geval een hoofd hebben. Mag ik U voorstellen om alvorens de keuze van een hoofdbestuur te doen de leiding van dat bestuur op te dragen aan den persoon, die zich tot nu toe zoo uitstekend gekweten heeft van zijn taak, ik stel U voor den Heer Bosscha tot voorzitter van het te kiezen hoofdbestuur te benoemen.

(Door applaus geeft de vergadering van hare instemming met dit voorstel te kennen).

De Heer Bosscha: Ik zal dan de leiding op mij nemen en ik dank U voor het in mij gestelde vertrouwen, hopende het doel der vereeniging te kunnen bereiken, maar om dat te kunnen, reken ik op uw aller steun. Ik wil nu de namen noemen van die personen, die het Comité gedacht heeft U als candidaten voor het aanstaand hoofdbestuur aan te bieden. Behalve de voorzitters van alle afdeelingen en aangesloten vereenigingen, die in hunne kwaliteit als zoodanig zitting hebben in het bestuur, stel ik U voor de volgende Heeren tot lid van het hoofdbestuur der vereeniging „Indië Weerbaar" te benoemen:

G. H. Andreae.	Medan.
H. J. Ansingh.	Weltevreden.
H. J. L. Beck.	Z. Sumatra.
R. C. Birckenhauer.	Semarang.
D. Birnie.	Djember.
H. U. S. Boerma.	Weltevreden.
J. Boon.	Koeta Radja.
Jhr. H. J. van den Bosch.	Weltevreden.
C. J. de Bruyn.	Weltevreden.
E. H. Carpentier Alting.	Weltevreden.
Mr. F. J. H. Cowan.	Weltevreden.
R. A. A. Achmed Djajadiningrat.	Serang.
G. Dom.	Tjebongan, Djokjakarta.
L. Engel.	Weltevreden.
Mr. S. J. Hirsch.	Soerabaia.
H. Ketner.	Medan.

PERPUSTAKAAN NASIONAL REPUBLIK INDONESIA

M. C. Koning.	Weltevreden.
W. Muurling.	Weltevreden.
F. Ottolander.	Taman Sari, Banjoewangi.
G. J. W. Putman Cramer.	Weltevreden.
G. J. C. A. Pop.	Weltevreden.
H. Quispel.	Weltevreden.
Pangeran Raden Ario Soeria Atmodjo.	Soemedang.
J. A. Soselisa.	Weltevreden.
J. C. H. Swaving.	Semarang.
Raden Temoenggoeng Sosrowerdojo.	Indramajoe.
A. Tigler Wybrandi.	Weltevreden.
Raden A. A. Tirtokoesoemo	Sidoredjo.
E. A. Zeilinga	Weltevreden.

Kunnen de heeren zich met deze candidaten vereenigingen? Ik stel voor om dit bestuur en bloc en bij acclamatie aan te nemen. Gaan de heeren daarmede accoord?

(Door applaus geeft de vergadering van hare instemming blijk).

Mag ik dan de heeren hoofdbestuursleden, hier aanwezig, verzoeken om voor de bespreking der werkzaamheden morgenochtend om 9 uur in dit locaal te vergaderen? Het ligt in de bedoeling om de werkzaamheden onder de bestuursleden te verdeelen. Er moet gewerkt worden en daarom is het gewenscht om onderdeelen te benoemen uit dat bestuur om vlugger te handelen, en ik hoop dus dat alle leden van het nieuwe bestuur morgen hier aanwezig zullen zijn.

Verder stelt het bestuur voor een telegram van hulde aan Hare Majesteit de Koningin te sturen ter gelegenheid van de oprichting der vereeniging en Haar de beste wenschen op Haar jaardag aan te bieden. Wij hebben hier een concept opgemaakt van het telegram en als de vergadering zich ermede kan vereenigen zal door tusschenkomst van den heer Pop het telegram nog hedennacht naar Holland verzonden worden. (Applaus). (1)

(1) Het onderstaand telegram werd aan Hare Majesteit de Koningin verzonden:

Her Majesty the Queen Hague India board new association Indië Weerbaar aiming at military and economical efficiency humbly beg present your Majesty expression associations devoted loyal attachment Her Person and respectful wishes on occasion anniversary.

K. A. R. Bosscha. *President.*

Mijne Heeren! Zooeven is een telegram uit Medan binnen gekomen meldende dat de vereeniging „Je Maintiendrai" zich aansluit als afzonderlijke afdeeling bij onze vereeniging, tevens de beste wenschen uitsprekende voor de bereiking van ons doel. Wij zijn overtuigd dat deze aansluiting een grooten steun zal wezen bij het uitvoeren van ons werk.

In Koeta Radja heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt ten opzichte van de vereeniging aldaar, de Luitenant Generaal H. N. A. Swart, Adjudant van Hare Majesteit de Koningin in b.d., Civiel en Militair Gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden. De vereeniging te Koeta Radja stelde voor en het bestuur nam gaarne dit voorstel over, om Zijne Excellentie Swart te benoemen tot *eerelid* van onze vereeniging. (De vergadering geeft door applaus hare instemming met dit voorstel te kennen).

Mijne Heeren! Bij het bestuur zijn binnen gekomen eenige voorstellen, het eene van den Heer van der Boon om nl. een collectedag te houden voor het verzamelen van gelden voor een onderzeeboot voor Indië. Een tweede voorstel van den Heer E. Noothout betreffende een in te stellen onderzoek om tot eene betere regeling te geraken van de voedselvoorziening op Java en een voorstel van den Heer Spruyt uit Tjilatjap ongeveer hetzelfde doel nastrevende als het eerstgenoemde voorstel. Ik stel U voor om deze voorstellen te geven aan de in te stellen propaganda Commissie. Zoo zijn wij aan het einde onzer agenda gekomen.

De Heer Muurling: Mijnheer de Voorzitter! De afdeeling Koeta Radja heeft mij opgedragen hare beste wenschen voor de nieuwe vereeniging en derzelver leden over te brengen.

De Voorzitter: Ik dank U voor deze sympathieke mededeeling. Heeft niemand meer iets op te merken? Dan dank ik U allen voor Uwe opkomst en ik hoop dat de nieuwe vereeniging waardig werkzaam zal zijn in het belang van Nederlandsch-Indië en sluit hiermede de vergadering.

PERPUSTAKAAN NASIONAL
PERPUSTAKAAN NASIONAL

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

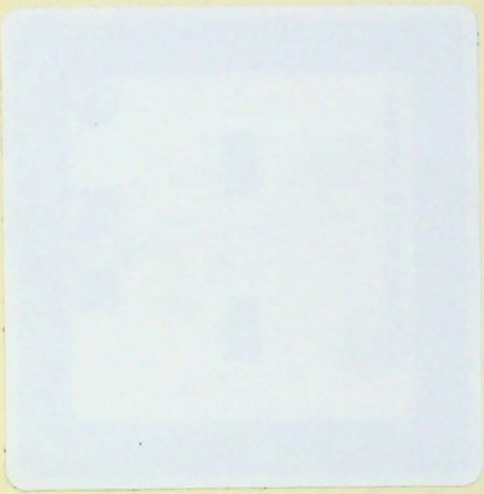

PERPUSTAKAAN NASIONAL
REPUBLIK INDONESIA

MILAE LANIRIO